

poněvadž příslušníkům starších generací vědeckých bylo by asi trapno to mladým připomínati.

Píši tyto řádky a vědomě při tom riskuji, že se mi řekne, že hasím, kde mě nepálí, a že se bude mnoho mluvit o mojí devotní úslužnosti k Weyrovi. Ale to už se týká zase mých nízkých vlastností, jimž snad bude svého času věnován jiný samostatný článek.

Doc. Dr. Zdeněk Neubauer.

D E N Í K.

Josef Zubatý †. Dne 21. března 1931 odešel na věčnost president České Akademie pro vědy, slovesnost a umění *J o s e f Z u b a t ý*. Nebyl právníkem, ale přece máme za svou povinnost, abychom mu i v právnickém časopise věnovali upřímnou a vděčnou vzpomínku. Zaslouží si toho plně především jako muž vynikajících vlastností osobních, které každého, kdo měl štěstí přijíti do osobního styku s ním, přímo k němu přitahovaly, šířice kolem něho jas, klid, pocit ušlechtilé radosti a vyrovnanosti, skromnosti a při tom přece velikosti. Zaslouží si toho však také jako učenec a odborník, který své hluboké jazykové vědomosti neukládal ve spisech určených jen pro odborníky, nýbrž rozdával z nich všem, kdo mají lásku ke své řeči a zájem na její správnosti. Časopis »Naše řeč« je jeho dílem; do něho ukládal pravé perly jazykozpytného studia českého jazyka. A z tohoto časopisu čerpají a měli by velmi vydatně čerpati i čeští právníci; najdou v něm velmi mnoho, čím lze přispěti k jazykové správnosti i právníkové mluvy. *Z u b a t ý* byl velmi ochotným rádčem i jednotlivcům z kruhů právnických, jimž záleželo na jazykové správnosti jejich literárních prací. Ochotně a radostně vyhovoval četným prosbám, aby se vyslovil o tom či onom výrazu nebo úsloví. Nemiloval přehnaného brusičství, sledoval vývoj, kladl důraz na to, jak se mluví v lidu, a tak rozptyloval pochybnosti a ukazoval správnou cestu. Jeho styk s právníctvím jevil se i v tom, že už před převratem byl přibírán k revisím překladů některých důležitých zákonů. Na tomto poli kynula mu práce pro nejbližší dobu i v republice; bylo zamýšleno dáti mu prozkoumati po stránce jazykové osnovy chystaných velkých zákonů. Bohužel, nedožil se toho. A tak má i český svět právníký příčinu upřímně želeťi jeho odchodu.

Naprostá úcta k poslední vůli zesnulých je lidstvu odedávna vštípena jako nepřekročitelný příkaz a je vtělena i v zákon. Občanský zákon (§§ 816, 817) ukládá povinnost splnění poslední vůle zůstavitelovu vykonavateli poslední vůle a není-li ho, dědici. A nesporný patent z r. 1854 (§ 157) žádá, aby bylo před odevzdáním pozůstalosti pozůstalostnímu soudu vykázáno, že poslední vůle zůstavitelova byla »bod za bodem« uskutečněna. A stalo se toto: Zesnulý president České akademie *J o s e f Z u b a t ý* prohlásil v písemném projevu, že si nepřeje pohřeb z Pantheonu, chce býti pohřben bez

veřejných okazalostí a žádal, aby ti, kdo chtějí uctít jeho památku, učinili tak příspěvkem na jeho fond, založený při jeho 70. narozeninách. A přes to pohřeb jeho konal se z Pantheonu a se všemi zevními okazalostmi. Tedy jeho vůle nebyla respektována. To byl rozhodně přehmat jak z čistě lidského, tak i právního hlediska. Je sice pravda, že si zesnulý prezident České akademie plně zasloužil pohřeb se všemi zevními okazalostmi, ale neméně je pravda, že si jich nepřál. Mělo-li býti ukázáno, že jeho skromnost, již svým přáním projevil, není odůvodněna, nemělo býti zapomenuto, že právě pieta k zesnulému žádala bezpodmínečné podrobení se jeho vůli, zcela jasně projevené. Zákon ukládá splnění poslední vůle vykonavateli jejímu a dědici, zde vmísil se do věci kdosi třetí, ale k tomu neoprávněný. A tento tertius způsobil, že osoby zákonem k plnění vůle zůstavitelovy přidržované bez své viny nebudou moci prokázati, že vůle zůstavitelova byla zachována. To jsou právní důsledky neoprávněného zasažení onoho třetího. O tom, že i v neprávnických kruzích dobře je pocítována nesprávnost tohoto postupu, přináší doklad »Lidové Noviny« ze 27. března t. r., kde čteme pod nadpisem »Pěkně elegantně« tento článek (z pera prof. Arne Nováka):

»Včerejší a předvčerejší novinové referáty o pohřbu i kremaci profesora Zubatého vyznívaly s uspokojením nad důstojným průběhem smutečních slavností v ten smysl, který u Šmilovského shrnul neocenitelně srdečný cynik komisař Špalek do slov: »Nu, uklidili jsme našeho starocha pěkně a elegantně.« Byl to zase jeden z těch typických slavných pohřbů s řečmi, věnci, vyzdobeným Pantheonem a s ostatní musejní pompou, na jaké si Praha potrpí a jež jsou již téměř znormalisovány. Zvláštností však je, že pro podobné slavnostní exekvie z musejního Pantheonu a z vyšehradského Slavína mají nejmenší slabost právě mužové, kterým by je veřejnost nejraději vnutila a kteří sami viděli zblízka do příprav k takovým pohřbům. Dlouholetý sekretář České Akademie, znamenitý právník prof. Karel Kadlec, si tuto pompu zakázal tak resolutně, že nebylo lze ho neposlechnouti, kdežto básník Sládek byl zavlečen do Slavína, ačkoliv napsal: »Jen trávu chtěl bych na svém hrobě mít... a kvítí prosté by rostlo tam jak jinde v podlesí...«, a profesor Zubatý neušel přes svůj protest Pantheonu, třebaže poslední jeho vůle byla před pohřbem čtena i s výslovným přáním býti pohřben bez veřejných okazalostí. Patrně básník a filolog, oba lidé jemní a zdrželiví, nevěděli toho, co bylo jasno resolutnímu juristovi: že zákaz musí znít drakonicky.

Veřejnost, která je za života stále znepokojovala a odvracela od práce, nepopřála jim klidu ani po smrti a zbavila je násilně práva, jaké odedávna přísluší každému nebožtíkovi: nedovolila, aby bylo šetřeno jejich poslední vůle, a aby byli podle ní pohřbeni tak, jak zní staré humanistické heslo: *sinceriter et citra pompam!* Marně toužili, aby se jim dostalo pohřbu, jaký se nejlépe přimyká k typu člověka duchového, pohřbu prostého a důstojného; marně po tom

volali ve svém testamentu. Národ československý si oblíbil pohřby jiné, velmi hlučné a mluvné, pompésní a procovské, pohřby pro kina a ilustrované listy. Toť pohřeb, o jakém s dosti učiněním povědí naši páni Špalkové: pěkně a elegantně! Smíme proti tomu protestovati my živoucí? Viděli jsme, že protesty nebožtíků nic nepomohu.«

70 let časopisu »Právník«. V těchto dnech dovršuje »Právník« 70 let svého trvání. Dne 25. března 1861 vyšlo první číslo tohoto nového časopisu »věnovaného vědě právnické vůbec« a redigovaného JUDr. Rudolfem kn. Taxisem, Karlem Jar. Erbenem a JUDr. Janem Jeřábkem. V programu, nadepsaném »Naše úloha«, jest vzpomínáno úvodem rozkvětu českého právníctví v době předbělohorské a citovány právnické spisy z této doby, načež je vyličen úpadek české řeči a právnické literatury v XVII. a XVIII. stol. Po vydání diplomu z 20. října 1860, jímž »zaručena jest slovem císařským všem národům rakouským rovnoprávnost«, nastává obrat k lepšímu. Soudy a úřady v českých zemích budou nyní povinny jednati se stranami v jazyku českém. »Máť k tomu zajisté«, praví se v úvodníku, »i právo i spůsobilost jazyk náš: právo proto, že jím mluví téměř šest milionů Čechoslovanů, a spůsobilost proto, že bývali, jak svrchu ukázáno, časové, kdy jazyk náš co jazyk zemský v úřadech nižších i vyšších a při soudech nejen měl průchod, nýbrž i v zákonodárství a v životě veřejném vůbec i lidu vzdělanému býval obecným.«

S povinností používati českého jazyka nastává právníkům povinnost užívatí jazyka správného nejen po stránce gramatické, nýbrž i se stanoviska právnické terminologie. K tomu nutno pěstiti právní vědu a jelikož česká právní věda je v počátcích i na pražské universitě, kde »teprv zora naděje rozbřeskovati se počíná«, zdá se, že nejlepším prostředkem k tomu je vydávání právnického časopisu.

Tímto časopisem bude »Právník«, jenž bude obsahovati tři druhy statí, a to především články theoretické ze všech odvětví právovědy a státovědy, dále články právně-historické, a konečně články k české právnické praxi přihlížející, zvláště pak vzory listin a spisů jednacích. Mimo to bude si list všímati zákonodárství, literatury a vůbec časových otázek z oboru právního.

Ke konci vyslovují redaktoři naději, že je české právníctvo bude v jejich práci podporovati.

V této naději nebyli zklamáni, jak vyplývá z posledního čísla ročníku 1861, kde se praví, že se setkali s velikým porozuměním u českých právníků, zejména u úřednictva. Toliko si stěžují na »netečnost téměř bezpříkladnou studujících právníků našich«.

V roce 1861 vycházel »Právník« ve lhůtách sedmidedlních, v následujícím roce v pětidedlních a ve třetím roce svého trvání, kdy se stal též vlastnictvím Právnické jednoty pražské, dvakráte za měsíc.

Kš.

Vzácná univerzitní slavnost byla konána dne 12. března ve velké promoční síni v Karolinu. Byl promován podle řádu slav-